

Vụ cưỡng chế vuon rau Lộc Hưng giải quyết thế nào cho thỏa đáng?

Thiện Ý

Chúng tôi vừa nhận được thư của một đồng nghiệp, cũng là đồng môn Đại học Luật khoa Saigon đang hành nghề tại Việt Nam; là một trong các luật sư tình nguyện hỗ trợ pháp lý miễn phí cho các nạn nhân bị cưỡng chế trong vụ vườn rau Lộc Hưng, F.6 Quận Tân Bình, Thành phố HCM. Trong thư mở đầu viết: *“Thay mặt các LS đang giúp đỡ pháp lý miễn phí cho bà con Vườn Rau Lộc Hưng tại F.6Q.Tân Bình tôi xin gửi lời kêu gọi thống thiết đến các đồng nghiệp, hội viên CLBLKVN. Đây là tiếng nói mới nhất của một trong các LS đăng trên FB ngày 8/5/2019... Mong các bạn ở trên một đất nước tự do, yêu chuộng dân chủ, hiểu biết pháp luật quốc tế hơn các LS. trong nước và người dân, hãy nghiên cứu và có cách nào hỗ trợ pháp lý ...”*

Chúng tôi rất xúc động khi đọc thư và sự ngưỡng phục các đồng nghiệp trong nước luôn có tấm lòng trợ giúp những người dân oan thấp cổ bé miệng, không thù lao và có nhiều hiểm nguy, bất trắc, bất lợi cho việc hành nghề của mình. Trong khi chờ đợi các luật sư trong Câu Lạc Bộ Luật Khoa Việt Nam nghiên cứu hồ sơ xem có thể hỗ trợ được gì về mặt pháp lý cho quý đồng nghiệp trong nước, cá nhân người viết có đôi điều nhận thức qua bài viết này như một góp ý xây dựng với nhà đương quyền Việt Nam để giải quyết vụ việc thế nào cho thỏa đáng. Chúng tôi lần lượt trình bày:

- Diễn tiến vụ việc.
- Căn bản thực tế và pháp lý để giải quyết.
- Nhận định

I/- DIỄN TIẾN VỤ VIỆC CƯỖNG CHẾ KHU VƯỜN RAU LỘC HƯNG

Theo tin tổng hợp của các cơ quan truyền thông Việt Nam và quốc tế thì:

1.- Vị trí Vườn Rau Lộc Hưng theo bản đồ, nằm trong Phường 6, quận Tân Bình, thành phố Sài Gòn. Vườn Rau Lộc Hưng là một khu vực trồng rau và sinh sống của những người miền Bắc di cư vào miền Nam từ những năm 1954.

Nhìn theo bản đồ, Vườn Rau Lộc Hưng là khu đất vàng, nằm tiếp giáp quận 3, quận 10, quận Phú Nhuận và quận Bình Tân. Đây cũng là Giáo xứ Lộc Hưng với trên một trăm gia đình phần lớn làm nghề trồng rau để sinh sống từ 3 hay 4 thế hệ, tiếp theo là chăn nuôi và sau đó là xây các nhà trọ cho người dân tạm cư đến TPHCM làm việc để có thu nhập thay cho trồng rau và chăn nuôi...

2.- Việc cưỡng chế đất đai trái pháp luật:

Nguyên người dân Vườn rau Lộc Hưng (VRLH) là những cư dân sinh sống lâu đời tại khu vực **Vườn rau Lộc Hưng** thuộc Phường 6, Quận Tân Bình từ trước năm 1975 và sau năm 1975, họ cũng tiếp tục sống, sinh con đẻ cái và mưu sinh tại khu vực này.

Do bà con Vườn rau Lộc Hưng có quá trình sử dụng đất ổn định, đóng thuế nông nghiệp cho chính quyền địa phương nhưng các cơ quan chức năng từ Thành phố đến UBND Phường 6 không hiểu vì lý do gì đã không cấp Giấy công nhận quyền sử dụng đất (GCNQSDĐ) cho các cư dân này, họ đã kiên trì khiếu nại ra các cấp chính quyền tại TP. HCM.

Vào ngày 04 và 08 tháng 01 năm 2019, trong khi bà con ở Vườn rau Lộc Hưng chuẩn bị đón Tết Nguyên đán thì UBND Phường 6 huy động một lực lượng có đến hàng trăm, hàng ngàn người võ trang đầy đủ với các xe cơ giới để hủy hoại tài sản, nhà cửa của hơn 100 hộ gia đình, sinh sống tại đây.

Tệ hại hơn nữa, ngay sau khi hủy hoại toàn bộ tài sản của người dân VRLH, họ đã dùng hàng trăm chuyến xe để mang đi toàn bộ tài sản của người dân. Số tài sản bị hủy hoại lên đến hàng trăm tỷ đồng.

Báo chí trong nước đã im lặng trước việc làm xem thường pháp luật này, chỉ có vài tờ báo can đảm cuối cùng cũng phải lên tiếng. Thế nhưng các báo đài nước ngoài đều đã phản ánh tình trạng kinh khủng này xảy ra tại ngay khu vực quận Tân Bình.

Ngay sau đó các cư dân đã được hàng chục luật sư khắp cả nước quan tâm và đã nhanh chóng trợ giúp pháp lý miễn phí cho họ. Các Ls đã xem xét hồ sơ pháp lý của người dân VRLH và cho hay họ nhận lời giúp đỡ pháp lý vì biết người dân có cơ sở pháp lý đầy đủ để yêu cầu chính quyền phải tôn trọng pháp luật về đất đai hiện hành.

Người dân VRLH đã gửi các Đơn khiếu nại ra Thanh tra Chính phủ và được Ban Tiếp công dân Trung ương tiếp ân cần và đã có ngay Công văn số 318/BTCĐTW-TD1 ngày 08/02/2019 yêu cầu Chủ tịch Ủy ban nhân dân Thành phố HCM phải tiếp và đối thoại với người dân Lộc Hưng. Thế nhưng cho đến nay đã hơn 04 tháng trôi qua Chủ tịch UBNDTP im lặng, một sự im lặng khiến người dân phẫn nộ vì đã không làm việc phải làm, cho dù có đến 2 văn bản của Thanh tra Chính phủ.

Người dân VRLH cũng đã có Đơn tố giác tội phạm gửi đến Công an TP.HCM ngày 23/01/2019 vì việc hủy hoại tài sản của công dân mà UBND Phường 6, Quận Tân Bình đã thực hiện hoàn toàn trái với nội dung **Thông báo số 159/TB-UBND-DT ngày 29/12/2018** mà họ đã ban hành. Đó là họ sẽ chỉ thực hiện việc tháo dỡ nhà của những hộ dân xây dựng trái phép từ **1/2018** nhưng thực tế họ đã tàn phá hủy hoại tài sản của người dân đã sinh sống tại đây từ trên 50 năm nay. Đây là điều vi phạm pháp luật nghiêm trọng của sự **LẠM QUYỀN**, vượt quá quyền hạn khi làm công vụ trong một chính quyền mệnh danh là **nhà nước pháp quyền**.

Trên thực tế, mặc dầu Công an Thành phố HCM đã có văn bản trả lời là đã chuyển đơn và yêu cầu Ủy ban nhân dân Quận Tân Bình

Theo người đại diện của dân Lộc Hưng, thì từ năm 1976 đã có quyết định thu thuế nên người dân Lộc Hưng đã góp rau và các sản phẩm hoa màu sản xuất ra cho chính quyền địa phương. Đến 1982 chính quyền có ra quyết định điều chỉnh mức thuế thu bằng tiền, với giá "*6 tháng nắng thu 10 xu/1m², 6 tháng mưa thu 5 xu/1m²*" có chứng từ (*Quyết định thu thuế canh tác đất năm 1982*)

Biên lai ký ngày 27/6/1983, ghi rõ "*Ủy ban nhân dân phường 7 có nhận của: Toàn bộ tổ rau trong phường, 4 tổ rau, số tiền: hai trăm đồng chẵn.*". Đây là bằng chứng người dân cho rằng chính quyền từ lâu đã mặc nhiên thừa nhận quá trình sử dụng đất ổn định của người dân.

Đến năm 1999, theo Chỉ thị 24/1999/CT-TTG của Thủ tướng chính phủ về tổng kiểm kê đất đai, người dân vườn rau Lộc Hưng nộp đơn yêu cầu UBND phường 6 (*đã đổi từ phường 7*) quận Tân Bình xác nhận quá trình sử dụng đất theo chỉ thị trên.

Người dân cho biết họ tiếp tục đóng thuế liên tục từ 1976 đến 1999. Cho đến khi ra xin kê khai đất đai thì UBND phường 6 bắt đầu từ chối, ngưng thu thuế dân vườn rau và giải thích rằng "*Đất do bà con khai phá canh tác mấy chục năm nay mà ai cũng biết, khẳng định chưa có dự án hay quyết định quy hoạch nào nên bà con cứ về canh tác đi. Phường không thể giải quyết được vì đó là chỉ thị của cấp trên.*"

Từ 2002, người dân vườn rau Lộc Hưng đã liên tục gửi đơn khiếu nại, kiến nghị tới các cơ quan nhà nước có thẩm quyền từ phường, quận, thành phố đến trung ương nhưng không cơ quan nào đứng ra nhận trách nhiệm trực tiếp giải quyết. Trong thời gian chờ đợi chính quyền giải quyết đơn từ, để mưu sinh, người dân tiếp tục kiếm kế sinh nhai bằng nghề trồng trọt, vốn là thu nhập chính của họ.

Đến ngày 7/7/2008 cho đến ngày bị cưỡng chế, Trụ sở tiếp công dân của TW Đảng và Nhà nước ra công văn chuyển đơn tố cáo của các hộ dân Lộc Hưng đến UBND TP HCM tiếp nhận, kiểm tra nội dung, chỉ đạo giải quyết và trả lời công dân.

Năm 2006, có tình trạng “**trên bảo dưới không nghe**” khi ông Nguyễn Văn Đua, Chủ tịch UBND Thành phố đã có cuộc họp với người dân. Tại cuộc họp ông Đua đề nghị UBND phường xác nhận cho chính xác, nghĩa là có ý định xác nhận quyền sử dụng đất hợp pháp cho người dân. Thế nhưng người dân cho biết từ 2006 đến nay, UBND phường 6 vẫn không thực hiện. Đáng chú ý, sau đó, **khoảng 2007, công ty xây dựng Sài Thành đưa ra đề nghị bồi thường tiền cho một số dân ở đây để giải tỏa đất tiến hành các dự án xây dựng**. Khoảng vài chục hộ được đề nghị đền bù 3 triệu/m² với điều kiện ký vào một văn bản. Nhưng người dân ở đây đã làm đơn tố cáo vì nhận thấy điều này là trái luật vì đất vườn rau vẫn chưa được xác nhận quá trình sử dụng đất thì chưa thể bồi thường thu hồi. Sau đó thì công ty Sài Thành rút lui. Sự thể này khiến người dân VRLH bị cưỡng chế hôm nay nghi ngờ rằng việc giải tỏa khu VRLH không biết có phải tất cả được sử dụng vào mục đích xây trường học hay một phần được dùng cho “*lợi ích nhóm*” đây?

2.- Căn bản thực tế và pháp lý về phía cơ quan chức năng cưỡng chế.

Theo chính quyền địa phương cho báo chí biết, muốn trưng dụng khu vườn rau Lộc Hưng là vì “*Hiện thành phố đang có dự án xây dựng trường mầm non, trường tiểu học và trường THCS, hạ tầng giao thông và công viên cây xanh trong khu vực Vườn rau Lộc Hưng với tổng vốn đầu tư là 117 tỷ.*” .

Mục đích giải tỏa nghe ra có vẻ chính đáng. Nhưng theo các luật sư hỗ trợ pháp lý cho người dân VRLH thì, để làm được điều này, căn cứ theo Luật Đất đai hiện hành và các văn bản dưới

Theo đó, dự án cần thiết điều chỉnh tên từ “Dự án bồi thường giải phóng mặt bằng khu đất công trình công Phường 6, Quận Tân Bình” thành “Dự án hỗ trợ để thu hồi đất thực hiện đầu tư xây dựng cụm trường học công lập theo tiêu chuẩn quốc gia tại khu đất công trình công cộng Phường 6, Quận Tân Bình”.

Phải chăng, trước sự phản ứng của dư luận trong và ngoài nước, chính quyền tìm cách thay đổi thực trạng pháp lý của khu đất Vườn rau Lộc Hưng bằng cách điều chỉnh thuật ngữ “*bồi thường*” thành thuật ngữ “*hỗ trợ*”, nhằm hợp thức hóa hành động tước đoạt đất của người dân Lộc Hưng một cách trái pháp luật và trốn tránh trách nhiệm bồi thường? Người dân cho đây là một sự lật lọng, đổi trắng thay đen của nhà cầm quyền địa phương để tránh trách nhiệm “*bồi thường*” (có tính bắt buộc nhà cầm quyền thông qua thương lượng thỏa đáng với người dân) khác với “*Hỗ trợ*” (tùy lượng định áp đặt một chiều của nhà cầm quyền).

Sự thể này một lần nữa cho thấy cho đến nay người dân Lộc Hưng hoàn toàn có cơ sở thực tế và pháp lý để đứng ra từ lâu, đã phải được xác lập quyền sử dụng đất hợp pháp theo Luật Đất đai hiện hành. Nay dù nhà cầm quyền tìm cách đổi trắng thành đen cũng không thể phủ nhận quyền lợi hợp pháp, chính đáng đó của người dân vườn rau Lộc Hưng.

Điều cần lưu ý là, chính sự phủ nhận trái với thực tế và pháp lý này đã vi hiến, vi luật nghiêm trọng. Bởi vì HĐND TPHCM làm sao chỉ đơn giản bằng một nghị quyết điều chỉnh tên gọi dự án lại có quyền thay đổi cơ sở pháp lý của quyền sử dụng đất hợp pháp theo Hiến pháp và Luật Đất đai, mà chính nhà nước đã mặc nhiên thừa nhận bấy lâu nay ?

Như vậy, Nghị quyết của HĐND TPHCM nhằm tước đoạt đất hợp pháp của người dân Lộc Hưng hoàn toàn vô giá trị về mặt pháp lý.

sẵn bộ hồ sơ pháp lý của việc sử dụng đất của người dân chúng tôi. Việc các luật sư hai phía (UBND TPHCM và người dân VRLH) cùng làm việc để giải quyết nan đề này mà đã kéo dài hơn 20 năm qua chắc chắn sẽ được dư luận trong và ngoài nước hoan nghênh, đó chính là cách hành xử đúng pháp luật của một nhà nước pháp quyền.

2. Trên cơ sở thảo luận tìm ra giải pháp với thiện chí của chính quyền và người dân, chắc chắn hai phía sẽ đi đến sự đồng thuận, tránh tình trạng mà người dân Thủ Thiêm đã phải khiếu kiện kéo dài 20 năm qua. Chúng tôi tin rằng khi đó và chỉ khi đó ông Bí thư Thành ủy TPHCM sẽ cùng chúng tôi vui đón thành quả mà hai bên nỗ lực cùng giải quyết...”

Người dân VRLH là những công dân tốt, có thiện chí muốn cùng chính quyền giải quyết ôn hòa, có lý có tình vụ việc đất đai của họ bị giải toác. Lại là những người thâm nhuần tinh thần hòa giải nơi đức tin tôn giáo lớn lao, nên trong lời kết của THƯ NGỎ đã viết” Là những công dân Việt Nam, có đức tin lớn lao, chúng tôi cầu xin Chúa ủng hộ những nỗ lực không mệt mỏi của người dân chúng tôi trong sự việc cùng tìm đến chính quyền để giải quyết sự việc ở VRLH. Nỗ lực đưa đến một giải pháp tốt đẹp cho người dân VRLH chúng tôi chắc chắn sẽ là điểm son cho chính quyền mà ông lãnh đạo và từ đó sẽ là tấm gương cho việc giải quyết vụ Thủ Thiêm mà ông đang trấn trở trong chức trách của mình...” .

III/-NHẬN ĐỊNH:

1.- Nguyên nhân dẫn đến vụ việc Vườn rau Lộc Hưng nghiêm trọng là vì nhà cầm quyền ngay từ đầu đã không thi hành việc hợp thức hóa quyền sử dụng đất đai theo Luật đất đai mới của chế độ, dù người dân đã sử dụng đất liên tục, đóng thuế hợp lệ hội đủ các điều kiện theo luật định.

dồn nén uất ức của nhân dân tích lũy dẫn đến biên độ “**Tức nước vỡ bờ**” hay là “**tình thế cách mạng chín mùi**” theo luận điểm đấu tranh giai cấp của chủ nghĩa Mác-Lê phải không ạ?

Thư Ngỏ của người dân VRLH thiết nghĩ đáng để chính quyền hiện nay quan tâm xem xét nghiêm túc, để cùng ngồi xuống thảo luận với người dân bị hại, tìm cách giải quyết vụ việc VRLH theo cách thức của một nhà nước pháp quyền, dù đó là pháp quyền XHCN, trên nền tảng tôn trọng các qui định của chính Hiến pháp và pháp luật của chế độ. Có như thế mới tạo một tiền lệ pháp lý tốt đẹp, để có cơ sở giải quyết các vụ việc tương tự khác, như vụ việc ở Thủ Thiêm cũng đang còn nằm chờ sự giải quyết “**thấu lý đạt tình**” giữa người dân và nhà nước; không thể đối đầu với người dân mãi được đâu.

Thiện Ý

Houston ngày 12-5-2019